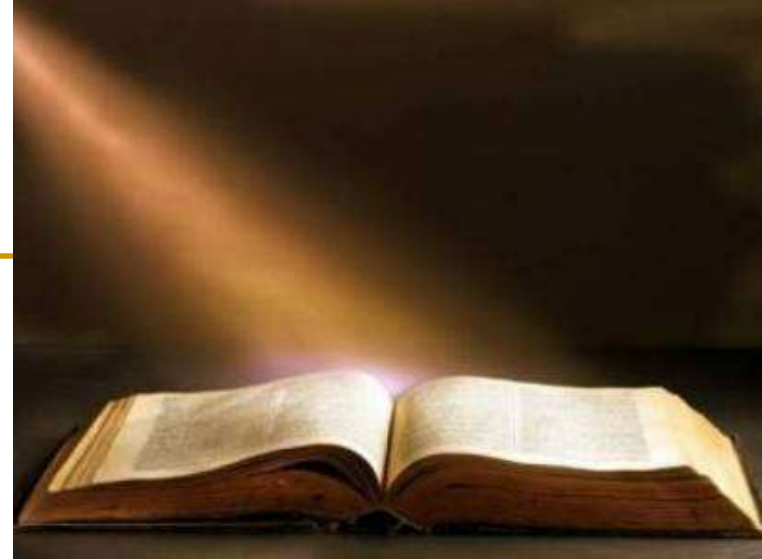

Biblijska teologija 1
amdg.eu/fer-bt1
bibteo@fer.hr

Biblijska teologija 1

FER, zim. sem. 2019./20.
doc. dr. sc. Niko Bilić, SJ, FFRZ
Tanja Lakić, mag. theol.

<http://www.fer.unizg.hr/predmet/bibteo1>

Biblija na Uskrs (Lk 24)

- “Počevši od Mojsija i svih proroka što ima *o njemu*” (Lk 24,27);
  - “**otvara** nam Pisma” (v32)
- Trostruki preokret:
  - oči (v16.**31**)
  - srce (v25.**32**)
  - govor (v17.**29**)
- Trostruki rezultat (v32s.36):
  - osjećaj (v32), povratak do Križa, zajedništvo (v33.36)
- “Sve što je u *Zakonu, Prorocima i Psalmima* (v44)
  - *o meni* napisano”
  - “**otvori** im pamet da razumiju PISMA” (v45)

Ključ: Učitelj i Sveto pismo

- γέγραπται [gegraptai] – “pisano je”
  - tri kušnje u pustinji:
    - Čovjek ne živi samo o kruhu (Pnz = *Ponovljeni zakon* 8,3)
    - Ne iskušavajte Boga svoga (Pnz 6,16, LXX=*Septuaginta* jd.)
    - Njemu iskazuj štovanje (Pnz 6,13)
- νόμος καὶ προφetaί [nomos kai profetai] – Zakon i Proroci
  - *ispuniti* (Mt 5,17)
  - zlatno pravilo: Činite! (Mt 7,12)
  - prva zapovijed: Ljubi! (Mt 22,40)

Ps 1: Kako biti sretan

- *blaženstvo* ljudske osobe (‘iš v1)
  - koji je put prema v2?
- *Zakon-Tora* תורה (v2)
- = životna pouka – Božja
  - ⇔ “put” propasti (דרך v1.6)
- *Pristup?* (v2)
- *Užitak* + meditacija dan i noć (v2)
- *Simbol?* (v3)
- *drvo* (od Post do Otk) – Post 1,28
  - Budite plodni!
- *Opreka: grješnik – pravednik v5s*
  - “neće ustati” (v5 – usp. “pljeva”)
  - ⇔ put poznat Bogu (ידע v6)
- *Zlotvor, opak* (v1.4s)
  - što nudi u v1?
- *Savjetuje* (v1)
- *Grješnici* (v1.5)
- *Stanište tračarâ* (v1)
  - ⇔ zajednica pravednikâ (v5)
- *Simbol?* (v4)
- *pljeva*

Sveta knjiga

- u kršćanstvu i, uvelike, u židovstvu
- normativna
- Riječ Božja
  - “Napisao sam za njihovu *pouku*” (הַרְאָה *jarâ* Izl 24,12)
  - “Napisano nama za *pouku*” (διδασκαλία Rim 15,4)
- vrhunski dokument kulture:
  - Mezopotamija, Egipat, Aram, Asirija, Babilon, Perzija, Grčka, Rim...
  - početak suvremene pismenosti
  - izvor umjetnosti
- Tisućljeće hebrejske povijesti + Krist i prva Crkva

Ime

- **Biblos – fenička luka**
- **τὰ βιβλία [ta biblia] –
umanjenica, množina**
  - **1. Klem**
- **ἡ ἱερὰ βίβλος [he hiera
biblos] – sveta knjiga (2 Mak 8,23)**
- **“Pismo” – u NZ oko 50x**
- **“Zavjet” – Savez: ברית *b^erît*, διαθήκη [diathéke]**
  - **Vetus et Novum Testamentum > europski jezici**
- **Obveza, ne samo oporuka**

Stari i Novi zavjet

- Savez na Sinaju (Izl – Br)
  - “krv saveza” (Izl 24,8)
- Isus:
  - “Ova je čaša *novi savez* u mojoj krvi” (1 Kor 11,25=Lk 22,20)
    - “novi savez” Jr 31,31 ⇔ “stari zavjet” (2 Kor 3,14)
  - “ovo je moja krv, krv saveza” Mt 26,28
  - “ovo je moja krv saveza” Mk 14,24
    - Mt, Mk, Lk – *sinoptici* (zajednički gledaju na kronologiju Isusova života)
- Hebr: “novi savez” (8,13) – “prvi savez” (9,15)

Biblijski *Kanon*

- **κανών** – mjera:
  - ustaljeni popis i raspored
- **Suvremeni kanon SZ:**
- *Petoknjižje*
- *i Povijesne* knjige:
  - Jš do 2 Mak
- *Mudrosne* knjige:
  - Job do Sir + Psalmi
- *Proročke* knjige:
  - Iz do Mal

- **NZ:**
- **Evandjelja i Djela**
- = **povijest**
- **Poslanice**
(Pavlove + Katoličke)
- = **mudrost**
- **Otkrivenje**
- = **proroci**